

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 1

БЕОГРАД 1932 ГОДИНЕ

КЊИГА 1

XVIII РЕДОВНИ САСТАНАК

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 15 ДЕЦЕМБРА 1932 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАО

ПОТПРЕТСЕДНИК

Д-р КОСТА ПОПОВИЋ

СЕКРЕТАР

МИЛАН МРАВЉЕ

Присутан Г. Министар: Министар за физичко васпитање народа Др. Јавослав Хапжек.

Почетак у 11:50 часова.

САДРЖАЈ:

Пре дневног реда: 1 — Читање записника.

2 — Министар унутрашњих послова извештава да ће на интерпелацију Др. Николе Никића и другова о догађајима у Великој Иванчи, Срез младеновачки одговорити кад прикупи податке и да ће на интерпелацију Милоша Драговића о одузимању ловачке пушке Стјепану Ваљавцу одговорити кад прикупи податке.

3 — Саопштења интерпелација Др. Николе Никића и другова, народних посланика, на Министра унутрашњих послова, Хусеина Кадића, народног посланика на Министра унутрашњих послова, Др. Фрање Грубера и другова, народних посланика, на Министра трговине и индустрије и Др. Николе Никића и другова, народних посланика на Министра пољопривреде.

3 — Отсуства народних посланика.

Дневни ред: 1 — Избор одбора за проучавање Законског предлога о споразуму о уређењу трговинског промета између Краљевине Југославије и Краљевине Италије;

2 — Избор Одбора за проучавање законског предлога о изменама и допунама Закона о помоћи оскудним у храни.

3 — Избор одбора за проучавање законског предлога о продужењу Закона о олакшицама у шумској индустрији.

Пойтрјеседник Др. Коста Поповић: Отварам XVIII редовни састанак Народне скупштине. Изволите чути записник XVII редовног састанка.

Секретар Милан Мравље чита записник XVII редовног састанка.

Пойтрјеседник Др. Коста Поповић: Има ли ко од г. г. народних посланика какву приметбу на записник? (Нема). Пошто приметбе нема, запис-

ник је примљен. Изволите чути извештаје г. г. Министара.

Секретар Милан Мравље чита: Господин Министар унутрашњих послова извештава да ће на интерпелацију г. Др. Николе Никића и другова, о догађајима у Великој Иванчи, Среза младеновачког, одговорити кад прикупи потребне податке.

Господин Министар унутрашњих послова извештава да ће на интерпелацију г. Милоша П. Драговића, о поступку среског начелства у Крапини приликом одузимања ловачке пушке г. Стјепану Ваљавцу, одговорити кад прикупи потребне податке.

Пойтрјеседник Др. Коста Поповић: Ови се извештаји примају на знање. Изволите чути интерпелације.

Секретар Милан Мравље чита: Г. г. Др. Никола Никић и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на Г. Министра унутрашњих послова о спречавању и угушивању слободе штампе и специјалном режиму у погледу издавања пасоша повинарима.

Г. Хусеин Кадић, народни посланик, упућује интерпелацију на Г. Министра унутрашњих послова о случају г. Шерифа Арнаутовића, сенатора;

Г. г. Др. Фрање Грубер и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на Г. Министра трговине и индустрије о противзаконитом обавезном осигурању аутобуских предузећа, запостав-

љању домаће привреде и увођењу новог приреза осигурања на путујућу публику;

Г. г. Др. Никола Никић и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на г. Министра пољопривреде о довршењу деобе земљишне заједнице општине Хртковци.

Пойћреседник Др. Коста Поповић: Ове ће се интерпелације доставити надлежним г. г. Министрима. Изволите чути отсуства народних посланика.

Секретар Милаш Мравље чита: Г. Др. Урош Трбојевић, народни посланик, извештава да због болести не може присуствовати скупштинским седницама и г. Др. Негосим Живк вић нар дни посланик, мали 8 дана отсуств.

Пойћреседник Др. Коста Поповић: Од бр в ли Народна скупштина тр жена отсуств? (Одобр ва). Обј вљујем да су отсуств од брена. Прелазимо на дневни ред. (Др. Никола Никић: А где је Влада?)

Има реч народни посланик г. Алојзиј Павлич да упути питање на Претседништво.

Алојзиј Павлич: Господо народни посланици, ставио сам питање на Претседништво Народне скупштине на основу §§ 49, 71, 72 и 74 Закона о пословном реду у Народној скупштини, који је био озакоњен 26 новембра прошле године са изменама и допунама од 26 фебруара о. г. И данас је четвртак, а тамо је у Закону речено, ако се друкчије не реши, да ће четвртак бити дан за претрес интерпелација. И ми видимо много четвртак је прошло, а Влада не ставља на дневни ред интерпелације и ако ја имам овде докумената у којима се каже да ће на те интерпелације одговорити кад се на дневни ред ставе. Тако Министар просвете одговара за интерпелацију о редукцији професора и укидању гимназија у Савској, Дравској и Приморској бановини и вели још 2 септембра, да ће на њу одговорити кад се стави на дневни ред; Министар унутрашњих послова каже такође да ће одговорити и на интерпелацију о раду школског одбора у Трбовљу, за интерпелацију о неисправном раду општинског и школског одбора у Храснику; тако Министар финансија о неисплаћивању припадности и осталих дајница у Министарству војске и Министарству саобраћаја. Претседништво Народне скупштине одговорило је још 17 октобра, види стенографске белешке, да ће господа Министри одговорити пошто сазив није још свршен, те ће Министри имати још времена да одговоре. И Господин Претседник Народне скупштине одговорио је 19 октобра на 56 редовном састанку — види стенографске белешке осма страна, прва колона — да ће одговорити на ове интерпелације кад буду стављене на дневни ред. И то не значи да је угашено право народних посланика, пошто је то наше право да стављамо интерпелације на Господу Министре. Ми тражимо да Господа Министри нама одговарају на те стављене интерпелације. Особито кад сам ја ставио једну интерпелацију, која је веома важна, а то је интерпелација о амнестији политичких криваца.

Господо народни посланици, сутра ми имамо дан као 20-тогодишњицу као успомену на примирје са Турцима. Ја се и данас сећам тих дана, био сам онда још љак и сећам се да су код нас и Хрвати и Словенци били сви одушевљени, сећам се како смо певали и радовали се победама балканских држава над Турцима. Одушевљавали смо се победама на Куманову, Прилепу, Битољу и Охриду, певајући

„Онамо, нама“. (*Расјо Пустослемшек* приговара). Био сам члан онда Југословенског Революционарног покрета и мени је част да то споменем и да смо се веселили и били сви одушевљени за стварање велике Југославије.

И зато кад смо дочекали двадесетогодишњицу примирја са Турцима, онда је на месту да дође и до примирја у нашој лепој Краљевини Југославији, јер тиме се највише одукујемо успомену и на нашег Владаоца и Спасоца наше државе. Зато је потребно да се и они људи, који су се огрешили само против режима, а не против државне целине, ни против Краља ни против државе, који нису били нити комунисти нити атентатори, да се приликом прославе тог примирја на Краљев рођендан или на 6 јануар да амнестија и оним нашим грађанима, који су се ма чиме огрешили само о режим.

Ми сви знамо, особито ми Словенци и шта више то знају и непријатељи наше државе, врло добро да је наш спас у Краљевини Југославији под Карађорђевићима. (Чује се: Тако је, то је истина! *Расјо Пустослемшек*: То је истина, али шта раде твоји другови?) Молим вас лепо, ако имате шта да кажете, кажите шта сте казали и изван дворане а не јавно, пошто то што сте казали чује Италијан, који не треба да чује. Ви нисте политички мудри. И ако би била истина није угодно, да изнашамо у јавност, да дамо тиме оружје у руке Италијанима. За велику и моћну Југославију радимо сви Словенци без изузетка. Тако мислимо сви ми Словенци без изузетка.

Господо, за који дан доћиће Божићни Благдан и католици и православни певаће: Христос се роди, мир људима на земљи! — на је праведно и право да се оним људима, који су се огрешили само о режим и ни о шта друго, опросте све ове полицијске казне, како би љубав међу нама у нашој држави, за нашега хероја, нашега великога Краља била још јача, па да сви и православни и католици и наша браћа Муслимани које много поштујем, можемо да запевамо: Мир у земљи, мир у нашој држави, нека наша држава буде моћна. То, господо народни посланици, можемо постићи само путем амнестије.

Ја молим Претседништво да ово достави Краљевској влади, а Краљевска влада и на највишем месту Њ. В. Краљу, за кога ми као и за нашу оцазбину дајемо своју крв, и тиме завршавам ово кратко питање на Претседништво Скупштине.

Пойћреседник Др. Коста Поповић: На питање народног посланика г. Павлича, част ми је одговорити да ћу предузети потребне кораке да би се на интерпелације што пре одговорило у Народној скупштини.

Прелазимо на дневни ред. Прва тачка дневног реда је избор одбора за проучавање законског предлога о споразуму о уређењу трговинског промета између Краљевине Југославије и Краљевине Италије.

Господо народни посланици, поднета је једна кандидатска листа, те ћемо у смислу § 18 Пословника акламацијом бирати овај одбор.

Изволите чути г. секретара, који ће прочитати ову листу.

Секретар Милаш Мравље чита:

КАНДИДАТСКА ЛИСТА

посланичког клуба ЈРСД за избор Одбора за проучавање законског предлога о споравању о уређењу трговинског промета између Краљевине Југославије и Краљевине Италије.

Чланови: 1. Др. Будислав Анђелиновић, 2. Иван Мохорић, 3. Карло Гајшек, 4. Др. Марко Кожуљ, 5. Др. Вјекослав Милетић, 6. Др. Анте Кунтарић, 7. Вјекослав Спицић, 8. Др. Филип Лазаревић, 9. Др. Стјепан Кнежевић, 10. Др. Саво Радовић, 11. Др. Бранко Бараћ, 12. Стјепан Шифтар, 13. Владислав Милетић, 14. Милутин Станојевић, 15. Др. Тома Смиљанић, 16. Михаило Живанчевић, 17. Стеван Каћански, 18. Коста Алексић, 19. Јурај Дубоковић, 20. Фрањо Маркић, 21. Александар Буквић.

Заменици: Перо Иванишевић, Тихомир Шарковић, Јаков Земљић, Алојзиј Дрмел, Никола Стајковић, Милутин Јевтић, Миливоје Исаковић, Милан Божић, Ристо Крстановић, Сергије Урукало, Шпиро Паранос, Север Варда, Анте Мастровић, Никола Марковић, Методије Ципушевић, Душан Антонијевић, Емилијан Грбић, Љубомир Баџац, Јакша Томић, Живко Петровић, Милоје Сокић.

Поштрејседник Др. Коста Поповић: Прима ли Скупштина предложени одбор? (Прима). Предложени одбор је примљен.

Прелазимо на другу тачку дневног реда: Избор одбора за проучавање законског предлога о изменама и допунама Закона о помоћи оскудним у храни.

Поднета је само једна листа. Према томе и овај одбор се у смислу Пословника бира акламацијом. Изволите чути г. секретара.

Секретар Милан Мравље чита:

КАНДИДАТСКА ЛИСТА ЈРСД

за избор одбора за проучавање законског предлога о изменама и допунама Закона о помоћи оскудним у храни.

Чланови: 1. Васиљ Грђић, 2. Андра Кујунцић, 3. Милош Катић, 4. В. Тодоровић, 5. Бранко Аврамовић, 6. Антон Церер, 7. Драгић Шелмић, 8. Милутин Пешић, 9. Милан Грубановић, 10. Живко Даниловић, 11. Јовиша Кандић, 12. Урош Недељковић, 13. Милован Грба, 14. Душан Иванчевић, 15. Фрањо Шнајдар, 16. Јефтимије Поповић, 17. Хаџи Љуба Патригић, 18. Јован Митровић, 19. Стаменко Стошић, 20. Јурај Дубоковић, 21. Салих Баљић, 22. Милан Добровољац, 23. Филип Цемовић, 24. Мустафа Мулалић, 25. Буро Марјац, 26. Миливоје Стефановић, 27. Матеј Перић, 28. Радослав Брушија, 29. Драгмир Станојевић, 30. Добра Јовичић, 31. Јован Аранђеловић.

Заменици: Милан Радоњић, Војко Куртовић, Раденко Сарачевић, Ђока Матић, Антон Клинич, Вјек сл в Спицлер, Живојин Јевтић, Аранђел Савић, Симо Марјанец, Бранко Дрљача, Тихомир Шарковић, Милорад Симић, Милош Поповић, Др. Драгутин Костић, Михајло Каламатијевић, Др. Милан Поповић, Др. Мирко Дошен, Тодосије Лазаревић, Јоан им Куљашин, Страхинца Борисављевић, Милоје Сокић, Милан Божић, Јово Принцип, Јакша Томић, Петар Иванишевић, Анте Ковач, Др. Анте Кунтарић, Александар Акентијевић, Тодор Тонић, Вукашин Спасовић, Аранђел Никодијевић.

Поштрејседник Др. Коста Поповић: Прима ли Скупштина предложени одбор? (Прима). Објављујем да је предложени одбор примљен. С погледом на хитност; молим одбор, да после подне у 4 часа преда свој извештај.

Прелазимо на трећу тачку дневног реда: Избор одбора за проучавање законског предлога о продужењу закона о олакшицама у шумској индустрији. Поднета је само једна листа. Према томе и овај одбор, у смислу Пословника, бира се акламацијом. Изволите чути г. секретара.

Секретар Милан Мравље чита:

КАНДИДАТСКА ЛИСТА ЈРСД

за проучавање законског предлога о продужењу Закона о олакшицама у шумарској индустрији.

Чланови: Јован Аранђеловић, Др. Стеван Васиљевић, Витомир Давидовић, Јово Принцип, Др. Живко Петричић, Др. Јеша Видић, Дим. Вујић, Шукрија Куртовић, Милан Радоњић, Фрањо Пахерник, Макар Дако, Симо Крстић, Душан Иванчевић, Хаџи Тодор Димитријевић, Исо Богдановић, Др. Игњат Толић, Иван Радић, Вељко Вељковић, М. Јевтић, Ристо Ђокић, Петар Марковић.

Заменици: Милан Стевановић, Младен Милошевић, Алија Селмановић, Марко Машин, Милорад Марковић, С. Милојевић, А. Јовановић, Филип Цемовић, Бранко Чорбић, Албин Коман, Ловро Петовар, Милан Мијић, Перо Грајић, Др. Тома Фиданчевић, Милутин Крстић, Милан Божић, Хасан Торомановић, Димитрије Бешировић, Др. Мирко Дошен, Милан Добровољац, Стјепан Шифтар.

Поштрејседник Др. Коста Поповић: Прима ли Скупштина предложена лица за овај одбор? (Прима): Објављујем да је и овај одбор примљен. Молим и овај одбор да свој извештај, с погледом на хитност овога законског предлога, преда данас у 4 часа по подне.

Господо, сада би требало да пређемо на четврту тачку дневног реда: Претрес извештаја одбора за проучавање законског предлога о заштити земљорадника и сређивању кредитних односа у земљи, али, пошто је надлежни г. Министар данас заузет радом у Сенату по другом законском предлогу, то ћу, са вашим овлашћењем ову тачку дневног реда ставити на сутрашњи дневни ред. Примате ли? (Прима се).

Изволите чути дневни ред за сутрашњу седницу:

1. Претрес извештаја одбора за проучавање законског предлога о изменама и допунама Закона о помоћи оскудним у храни;

2. Претрес извештаја одбора за проучавање законског предлога о продужењу Закона о олакшицама у шумској индустрији; и

3. Претрес извештаја одбора за проучавање законског предлога о заштити земљорадника и сређивању кредитних односа у земљи.

Прима ли Скупштина предложени дневни ред? (Прима).

Данашњу седницу закључујем, а сутрашњу седницу са овим дневним редом заказујем у 10 сати пре подне.

Седница је закључена у 12 часова.

ПРИЛОЗИ

Интерпелација Др. Николе Никића и другова, народних посланика, на Министра унутрашњих послова о сиречавању и угушивању слободне штампе те специјалном режиму у погледу издавања пасоша новинарима.

Господине Министре,

До сада смо више пута подносили интерпелације о ограничавању слободне штампе, нарочито о потпуном суспендовању права јавности извештавања о раду народних посланика у Народној скупштини.

Овога пута обраћамо Вашу пажњу на једну другу чињеницу, која у велике сиречава развијање и јачање наше националне штампе и објективно извештавање иностранства о приликама и догађајима у нашој земљи.

Новинари у Југославији стоје под нарочитим надзором полиције: једнако сарадници наших домаћих листова и дописници страних новина и агенција, који су наши држављани. Од стране полиције чине им се разне тешкоће у вршењу њихове дужности, јер разни агенти контролишу рад новинара и подносе извештаје, често несправне о њиховом раду. На основу ових, кадгод и измишљених извештаја, полиција врши прогоне новинара, позива их на саслушање и прети им репресалијама, а да зато нема никаквог другог основа до непроверене доставе.

Највеће тешкоће сигнале новинаре при тражењу пасоша за путовање у иностранство. Југословенски новинари, који желе путовати ван земље, подвргнути су једном нарочитом режиму, који није предвиђен никаким законом и који му сину подложни осталих грађана. За добијање пасоша новинарима је потребно месец и више дана, јер сви пасоши новинара морају да се поднесу оделењу за заштиту државе у Министарству унутрашњих дела на мишљење, да ли се пасош може издати или не. Колико то отежава новинарску службу може свако увидети, ако се уважи брзина рада, којом новинари мора да врше своје тешко звање и где неколико сати може да одлучи о правовременом извештавању публике. Па ипак и поред ове нарочите контроле, у највише случајева решења Министарства одбијају без разлога издавања новинарских пасоша, обично после протеча од неколико месеци и после равних интервенција код свих могућих власти, на које су се новинари претходно обратили ради издавања пасоша.

Јасно је, да овакав режим наноси грдно штету угледу нашег новинарства, да се њиме угрожава правилно извештавање јавности у земљи и ван ње и да се слобода јавности за Народну скупштину сужава на најмању меру.

Поводом тога част нам је упутити Вам ова питања:

1) Је ли вам познато каквом су режиму подвргнути новинари у Југославији: сарадници домаћи и дописници страних листова, нарочито у питању издавања пасоша новинарима за путовање у иностранство.

2) Ако Вам је све то познато, шта мислите предузети да се тај режим отклони и да новинари у будућности не буду и даље изложени тешкоћама у вршењу своје тешке за јавност толико корисне службе.

Изволите, Господине Министре, примити и овом приликом уверење о нашем одличном поштовању.
14 децембар 1932 година

Београд.

Народни посланици:

Др. Никола Никић с. р.
Др. Иван Лоичаревић с. р.
Ловро Ђисевић с. р.
Стјепан Ваљавец с. р.
Др. Фрањо Грубер с. р.
Јозо Батинић с. р.

Интерпелација Хусеина Кадића, народног посланика на Министра унутрашњих послова.

Господине Министре,

Наша јавност, нарочито муслиманска, и сада је још увек под дојмом једног недавног догађаја, у који се унлео г. Шериф Арнаутовић, сенатор.

Тај се догађај непрестано препричава и коментарише на разне начине, често пута врло непољубиво за сами данашњи режим и за државну и националну идеологију с обзиром на равноправност Муслимана као националног дела нашег народа.

Изјава г. Шерифа Арнаутовића према аутентичном исказу присутних, између осталог, гласи овако: „Ако хоће Муслимани, да остану у овој држави, нека пређу на православље, а ако неће нека се селе у Азију.“

Као што видите, Господине Министре, оваква изјава долази од човека који данас стицајем околности заузима високи положај (сенаторски), и ако је Уставом и свима позитивним законима јасно утврђена потпуна верска равноправност као основно начело државно.

Ова његова изјава значи напосто демант сваког културног и националног обележја наше државе. То једноставно, по њему својственом резонувању, значи да Муслимани као вера не могу остати у овој својој држави, нити се као део националне заједнице сматрају њеним члановима.

Ово што изнесох мене не изненађује, јер долази од г. Шерифа Арнаутовића, о чијој националној политичкој вредности постоји у јавности, нарочито у Босни и Херцеговини одређено мишљење, јер се зна политички рад, као и карактер г. Шерифа Арнаутовића од пре рата, за време рата, после рата, па је то мишљење нашло одјека у јавности и у Народном претставништву (Привремено Народно претставништво).

То је тај исти г. Шериф Арнаутовић, који по њему својственом резонувању у брзојаву од 4 септембра 1914 године, упућеном Ауфенбергу, заповеднику аустријске војске у Пшемислу, између осталог најављује, да Муслимани прожети најдубљом поданичком верношћу и лојалности стоје и падају са Аустријом; оном Аустријом против које су се при окупацији баш Муслимани херојски борили.

Онда су по резонувању г. Шерифа Арнаутовића Муслимани стојали и падали са туђином, а данас када су Муслимани допринели цео свој обол за ослобођење и уједињење своје националне заједнице, тај исти г. Шериф Арнаутовић довикује Муслиманима, да им нема места у својој рођеној отаџбини.

Као што рекох, ово све мене не изненађује, али

ме се тиче и мора се тицати свих честитих и моралних и јавних радника та околност, што су се и подређени Ваши органи, Господине Министре, држали тако, да изгледа да су стали на одбрану г. Шерифа Арнаутовића и тиме изазивали мучан утисак.

Наиме, под дојмом тих тешких изјава, састало се је својевремено неколико посланика Муслимана, и то питање узели у претрес. Закључили су да позову г. Шерифа Арнаутовића, да се јавно изјасни да ли је и шта је говорио и изјављивао приликом оног познатог разговора у који се он умешао са г. Омером Дридом. На тај позив г. Шериф Арнаутовић у сарајевским и београдским листовима дао је изјаву, у којој се пере, а људе, пред којима је говорио наведене речи назвао је клеветницима, које ће предати суду.

Како је г. Шериф Арнаутовић том својом изјавом јавно назвао клеветником и г. Омера Дриду, то је г. Омер Дрида под својим потписом дао сарајевским и затребачким редакцијама протузизјаву, којом је тврдио да је све тачно оно, што се говори, да је Шериф Арнаутовић изјавио. Ни једна редакција није штампала ову протузизјаву г. Омера Дриду, изјављујући да су добили налог, да је не објављују. На тај начин је онемогућено једном честитом, националном и исправном грађанину г. Омору Дриди, да на исти начин, јавно под својим потписом скине са себе увреду нанету му тим, што га је Арнаутовић назвао клеветником.

У својој изјави г. Шериф Арнаутовић запретио је клеветнику г. Омору Дриди, да ће га тужити суду, али он ту тужбу није поднио нити ће је поднијети, јер је рок од шест недеља прошао. Међутим, г. Омер Дрида не могавши успјети да путем штампе опере своју част, предао је тужбу против г. Шерифа Арнаутовића редовитом суду.

Питам Вас, Господине Министре, да ли Вам је познато тко је дао наређење редакцијама да не донесу протузизјаву г. Омера Дриде и тиме дао могућности разним најнегативнијим интерпретацијама на штету државне политике и националне идеологије.

Чиме правдате поступак органа, који су дозволили да изађе изјава г. Шерифа Арнаутовића у којој вређа честите људе проту свих законских прописа, а забрањује протузизјаву, којом се пере част једног честитог грађанина?

Јесте ли вољни омогућити да протузизјава г. Омера Дриде изађе у штампи?

Молим да ми на ову интерпелацију изволите одговорити у наредној седници Народне скупштине.

13 децембра 1932 године
у Београду.

Хусејин Кадић
народни посланик.

Интерпелација на Министра трговине и индустрије Др. Фрање Грубера и другова о противзаконитом обавезном осигурању аутобусних предузећа, запостављању домаће привреде и увођењу новог приреза осигурања на путујућу публику.

Господине Министре,

Још 10 августа о. г. на 52 редовном састанку Народне скупштине поднели смо интерпелацију на Вас по уговору о обавезном осигурању код редовног превоза путника у аутобусном саобраћају, закљученом између Министарства трговине и индустрије и Европ-

ског акционарског друштва за осигурање робе и путничког пртљага у Београду.

Остављамо по страни деликатно питање, зашто Ви одбијате да испуњавате Уставом и Законом о пословном реду у Народној скупштини одређене Вам дужности у погледу одговора на интерпелације. Али не можемо даље да трпимо, нарочито последице одлуке Државног савета, којом се жигосе овај поступак као противзаконит, нити можемо претпоставити, да Вас не интересује ново, сасвим неосновано оптерећење народа; којему се намеће упутствима Министарства трговине и индустрије за извршење обавезног осигурања по горњем уговору од 12 V 1932 II Бр. 14105.

Из тих, наиме, упутстава произилази, да је Министарство трговине и индустрије склопило по чл. 4 Правилника о обавезном осигурању код редовног превоза путника у аутобусном саобраћају уговор за извршење тога обавезног осигурања са Европским а. д. за осигурање робе и путничког пртљага у Београду, а да није при том пазило нити на законске прописе, нити на заштиту домаће привреде, нити на тешко економско стање народа.

Повреде закона, учињене склапањем тога уговора, тако су очите и толне, да их сватко може одмах на први поглед уочити: јер одакле долази Министарство трговине и индустрије да склапа један обавезан уговор за сва аутобусна предузећа у земљи као странка без прописане лицитације на још к томе са једним страним осигуравајућим друштвом, крај толиких домаћих осигуравајућих завода.

Друго питање, не мање важно, је у томе: како је Министарство трговине и индустрије овим уговором могло допустити да премије за осигурање износе од возне карте 1—4 и по дин. по путнику, да је то осигурање обавезно и у локалном саобраћају, да је ризик друштва врло смањен и проблематичан и да висина највише могуће премије износи минималну суму од 25.000— дин. за случај смрти или сталне инвалидности.

Поразан ефекат оваковог једног уговора одражава се у речитим цифрама профита за срећно друштво и у новом намету и онако исцрпелог народа.

Јер ако претпоставимо, крај просечне цене премије од 3— дин. по путнику да годишње путује око 5,000.000 путника (а то је најнижа фреквенција у последњим годинама у аутобусном саобраћају) то онда значи да ће југословенски грађани имати да носе нови прирез од 15,000.000.— дин. годишње. Претпоставимо ли даље, да ће поменуто друштво исплатити на име накнаде годишње неvjероватну суму од 3 милиона дин., то је онда зарада тога друштва, у ово вријеме кризе, ништа мање него 12,000.000 дин. годишње.

Али осим осиротјелог народа ово обавезно осигурање подноси тешко и сама аутобусна предузећа, јер она имају да плаћају поред 10% ванреднога доприноса за искористивање путева још и повишену осигурнину овом монополном осигуравајућем друштву.

Коме је дакле требало, у ово вријеме економских недаћа и општега захтјева за појефтинијењем живота оваково скупо и по народ неефикасно принудно осигурање. Изгледа по свему: умјесто да је друштво осигурало народ од ризика војне, оно је осигурало себи велике приходе на рачун народа.

Поводом свега тога молимо Вас г. Министре да би нам изволили одговорити у Народној скупштини.

1) Да ли су Вам позната противзаконита Упут-

ства Министарства трговине и индустрије од 12 V 1932 број II 14105, по којима народ имаде плаћати осигуравајућу премију једном страном друштву и одакле доклади Ваше Министарство да такав један уговор без лиценцирања противно Закону о државном рачуноводству?

2) Ако је Министарство трговине и индустрије већ склапало такав један уговор, зашто није као компетентно надлежно за заштиту домаће привреде, закључило такав осигуравајући уговор са домаћим осигуравајућим друштвима, чија је понуда била у полаку мања у висини премија од премије, коју је Ваше Министарство одобрило Европском осигуравајућем д. д. у Београду.

3) Чиме правдате овај нови и сувише осетљиви прирез на и онако осиромашени народ, који не може да нађе средства да плати ни државне ни самоуправне терете, а камо ли да буде објект оваквих лукративних уговора између Вашег Министарства и једног привилегованог друштва, и

4) Најзад зашто нисте последије одлуке нашег врховног административног суда, који је поништио овакав поступак Министарства трговине и индустрије, одмах обуставили сваку даљу наплату новог данка, како би измучени народ ослободили једног противзаконитог напада на његову муком стечену имовину?

Изволите Господине Министре и овом приликом примити уверење нашега одличнога поштовања.

Београд
децембра 1932

Пародни посланици:

- Др. Фрања Грубер с. р.
- Др. Никола Пикић с. р.
- Др. Иван Лончаровић с. р.
- Стјепан Ваљавец с. р.
- Јозо Батинић с. р.
- Мирко Кисељевић с. р.